

Bratislava, 20. marec 2020

Tlačová správa

To dá rozum navrhuje zmeny pri výbere riadiacich pracovníkov v školách

V rámci odporúčaní pre skvalitnenie riadenia škôl na Slovensku, navrhuje iniciatíva To dá rozum, okrem iného, zmeniť kvalifikačné požiadavky na riaditeľov škôl a spresniť aj kritériá pri ich výbere.

Iniciatíva vychádza z vlastného prieskumu, ktorý poukázal na viaceré prekážky, ktorým riaditelia škôl v súčasnosti čelia pri snahe o ich efektívne riadenie. „Vďaka relatívne širokým kompetenciám spravujú širokú agendu, v rámci ktorej rozhodujú a za ktorú nesú zodpovednosť. Kvôli zahľteniu administratívno-prevádzkovým riadením však často nemajú dostatočné kapacity a ani potrebné nástroje na kvalitné riadenie ľudí, skvalitňovanie pedagogického procesu a strategický rozvoj školy,“ hovorí Peter Drál, analytik To dá rozum.

Školy na Slovensku v súčasnosti čelia čoraz viac problému, že sa o pozíciu riaditeľa nezaujímajú najkvalitnejší možní uchádzači. Je to dané aj tým, že riaditeľom školy sa v súčasnosti môže stať len uchádzač s pedagogickým vzdelaním, s minimálne päťročnou praxou a s prvou atestáciou. To pri klesajúcom záujme o prácu učiteľa a smerovaní veľkej časti absolventov učiteľských odborov mimo školstva významne vplýva na počet ľudí, ktorí sa môžu uchádzať o riadiace pozície v školách, vrátane funkcie riaditeľa. Tieto požiadavky tak z výberu vylučujú potenciálnych kandidátov, ktorí síce majú skúsenosti s riadením, no nemajú požadované vzdelanie a vzdelávaciu prax. Situáciu ďalej zhoršuje aj neprimerané odmeňovanie v školstve, ktoré kvalitných uchádzačov taktiež odrádza.

Na zmenšenie takéhoto rizika odporúča To dá rozum v platnej právnej úprave zmeniť kvalifikačné požiadavky na riaditeľov škôl tak, aby sa z nich pre uchádzačov vypustila požiadavka na pedagogické vzdelanie, minimálne päťročnú pedagogickú prax a získanie prvej atestácie. Navrhuje, aby základným kvalifikačným predpokladom bolo dokladovanie praxe v riadiacej pozícii a preukázanie manažérskych zručností. Táto zmena by teda naďalej nevylučovala uchádzanie sa o pozíciu riaditeľa riadiacim zamestnancom škôl, zároveň by však otvorila možnosť prihlásiť sa na výberové konanie aj uchádzačom mimo školského prostredia.

Kedže v školách je potrebné zabezpečiť kvalitné strategické, pedagogické a zároveň aj administratívno-prevádzkové riadenie, To dá rozum navrhuje, aby sa jednotlivé riadiace činnosti odborne a personálne oddelili. Ak by sa riaditeľom stal pedagóg, pozícia jedného z jeho zástupcov by sa zmenila na pozíciu manažéra školy, ktorú by mohol obsadiť aj uchádzač bez pedagogického vzdelania a praxe a bez povinnosti priamej vyučovacej činnosti. V prípade, že by sa riaditeľom stal uchádzač bez pedagogického vzdelania, odporúča sa v zákone a vykonávacích predpisoch ustanoviť podmienku, aby sa zástupcami riaditeľa mohli stať len zamestnanci s pedagogickým vzdelaním a praxou, ktorí by mali právomoci na

pedagogické riadenie školy na príslušných stupňoch a v príslušných odboroch vzdelávania. Riaditeľom by sa napokon mohol stať aj kandidát spĺňajúci požiadavku pedagogického vzdelania a praxe a zároveň so skúsenosťami s riadením školy – v takom prípade by sa rozhodol buď pre pedagogické alebo pre prevádzkové riadenie a jeho zástupcovia by boli zodpovední za riadenie nevybranej oblasti podľa vyššie spomenutých modelov. Na zabezpečenie kvalitnejšieho riadenia by bolo súčasne potrebné legislatívne upraviť rôzne varianty vnútornej organizácie škôl, aby mohla byť riadiaca štruktúra viac variabilná a financovanie personálneho pokrytia riadiacich činností odvodené od celkového počtu žiakov a zamestnancov a tiež podľa typu školy.

Zmena kvalifikačných predpokladov by si vyžadovala aj spresnenie podmienok na posudzovanie záujemcov o funkciu riaditeľa. V súčasnosti ich totiž od uchádzania sa o túto pozíciu môže odrádzať aj samotný proces výberu, ktorý nemá jasne stanovené pravidlá. Žiaden predpis neurčuje, aké kritériá sa majú brať do úvahy, ani ako majú byť vyhodnocované. To vytvára možnosť, aby boli uchádzači posudzovaní iba formálne, prípadne až tendenčne. Zároveň nie sú špecifikované obsahové a formálne kritériá na spracovanie i hodnotenie koncepcie rozvoja školy, ktorú musí každý uchádzač počas výberového konania predložiť rade školy.

Na zabezpečenie transparentného a kvalifikovaného výberu To dá rozum odporúča spracovať komplexnú metodiku. Obsahovala by jasne vymedzené princípy a kroky pri organizácii a vedení výberového konania a zároveň spresňovala štandardy na vypracovanie a kritériá na posudzovanie koncepcie rozvoja školy. Vyhlásenie výberového konania, kritériá na výber riaditeľa a taktiež výsledky výberového procesu s vyhodnotením miery ich naplnenia u jednotlivých uchádzačov by boli povinne zverejňované.

Iniciatíva prízvukuje, že rovnakú pozornosť je potrebné venovať kvalitnému rozvoju riadiacich zručností vedúcich zamestnancov škôl prostredníctvom funkčného vzdelávania a poskytovania kontinuálneho poradenstva, delegovaniu zodpovednosti a právomocí na poradné i samosprávne orgány školy, efektívnejšiemu prevádzkovému riadeniu i vyjasneniu kompetencií zriaďovateľov voči školám vo svojej pôsobnosti.

Všetky odporúčania pre zlepšenie kvality vzdelávania na Slovensku vypracované iniciatívou *To dá rozum* sú dostupné na: <https://todarozum.sk/zmena-skolstva/>

Projekt je podporený z [Európskeho sociálneho fondu](#) prostredníctvom programu [Efektívna verejná správa](#).

PROJEKT PODPORUJÚ

